

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2015. január 22. *

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — 44/2001/EK rendelet — Az 5. cikk 3. pontja —
Joghatóság jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy
ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyekben — Szerzői jogok —
Tárgyasulatlan tartalom — Interneten történő közzététel — A káresemény bekövetkezése helyének
meghatározása — Szempontok”

A C-441/13. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a
Handelsgericht Wien (Ausztria) a Bírósághoz 2013. augusztus 5-én érkezett, 2013. július 3-i
határozatával terjesztett elő az előtte

Pez Hejduk

és

az **EnergieAgentur.NRW GmbH**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen tanácselnök, K. Jürimäe, J. Malenovský, M. Safjan (előadó) és A. Prechal bírák,

főtanácsnok: P. Cruz Villalón,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- P. Hejduk képviseletében M. Pilz Rechtsanwalt,
- az EnergieAgentur.NRW GmbH képviseletében M. Wukoschitz Rechtsanwalt,
- a cseh kormány képviseletében M. Smolek és J. Vlácil, meghatalmazotti minőségben,
- a portugál kormány képviseletében L. Inez Fernandes és E. Pedrosa, meghatalmazotti minőségben,
- a svájci kormány képviseletében M. Jametti, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: német.

– az Európai Bizottság képviselőjében A.-M. Rouchaud-Joët és M. Wilderspin, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2014. szeptember 11-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,
meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.; helyesbítések: HL 2006. L 242., 6. o., HL 2011. L 124., 47. o.) 5. cikke 3. pontjának értelmezésére vonatkozik.
- 2 Ezt a kérelmet a Bécsben (Ausztria) lakóhellyel rendelkező P. Hejduk és a düsseldorfi (Németország) székhelyű EnergieAgentur.NRW GmbH (a továbbiakban: EnergieAgentur) közötti jogvita keretében terjesztették elő, amelynek tárgya szerzői jogok azáltal történő megsértésének megállapítása iránti kérelem, hogy a P. Hejduk által készített fényképeket az EnergieAgentur honlapján az előbbi hozzájárulása nélkül tették hozzáférhetővé.

Jogi háttér

A 44/2001 rendelet

- 3 A 44/2001 rendelet (2) preambulumbekzdéséből kitűnik, hogy e rendelet a belső piac megfelelő működése érdekében „a polgári és kereskedelmi ügyekben az e rendelet hatálya alá tartozó tagállamok határozatainak gyors és egyszerű elismerése és végrehajtása céljából elengedhetetlenül szükséges, joghatósági összeütközésre vonatkozó szabályok egységesítésére és az alaki követelmények egyszerűsítésére irányuló rendelkezések” létrehozására irányul.

- 4 E rendelet (11), (12) és (15) preambulumbekzdése az alábbiakat mondja ki:

„(11)

A joghatósági szabályoknak nagymértékben kiszámíthatóknak kell lenniük, és azt az elvet kell követniük, hogy a joghatóságot általában az alperes lakóhelye alapozza meg, és a joghatóságnak ezen az alapon mindenkor megállapíthatónak kell lennie, kivéve egyes pontosan meghatározott eseteket, amelyekben a per tárgya vagy a felek szerződéses szabadsága eltérő joghatósági okot kíván meg. A jogi személyek székhelyét a közös szabályok átláthatóságának fokozása és a joghatósági okok összeütközése elkerülése végett önállóan kell meghatározni.

(12) Az alperes lakóhelyén kívül a bíróság és a per közötti szoros kapcsolaton alapuló vagylagos joghatósági okokat is meg kell állapítani az igazságszolgáltatás megbízható működésének előmozdítása érdekében.

[...]

(15) A harmonikus jogalkalmazás érdekében a párhuzamos eljárások lehetőségét el kell kerülni, és biztosítani kell, hogy ne hozzanak egymással összeegyeztethetetlen határozatot két tagállamban.
[...]

- 5 A joghatósági szabályokat az említett rendelet II. fejezete tartalmazza.

- 6 A 44/2001 rendelet 2. cikke (1) bekezdésének, amely a II. fejezet „Általános rendelkezések” című 1. szakaszán belül helyezkedik el, szövege az alábbi:

„E rendelet rendelkezéseire is figyelemmel valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy, állampolgárságára való tekintet nélkül, az adott tagállam bíróságai előtt perelhető.”

- 7 E rendelet ugyanezen 1. szakaszában található 3. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:

„Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállam bíróságai előtt kizárólag e fejezet 2–7. szakaszában megállapított rendelkezések alapján perelhető.”

- 8 Az említett rendelet 5. cikkének 3. pontja, amelyet II. fejezetének „Különös joghatóság” címet viselő 2. szakasza tartalmaz, így rendelkezik:

„Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban perelhető:

[...]

- 3) jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igényvel kapcsolatos ügyekben annak a helynek a bírósága előtt, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet.”

A 2001/29/EK irányelv

- 9 Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 167., 10. o., magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.) 1. cikkének (1) bekezdése szerint:

„Ezen irányelv tárgya a szerzői jog és a szomszédos jogok védelme a belső piac keretében, különös tekintettel az információs társadalomra.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 10 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy P. Hejduk professzionális épületfényképész, aki fotóművészeti alkotásain többek között az osztrák építész, Georg W. Reinberg műveit örökölte meg. 2004. szeptember 16-án egy, az EnergieAgentur által szervezett konferencia keretében W. Reinberg, épületeinek illusztrálásául, P. Hejduk több fényképét is bemutatta a művész állítólagos hozzájárulásával.
- 11 Az EnergieAgentur ezt követően, P. Hejduk hozzájárulása és a szerzői jogokra vonatkozó információk feltüntetésével, az említett fényképeket hozzáférhetővé és letölthetővé tette weboldálán.
- 12 P. Hejduk, mivel úgy vélte, hogy szerzői jogait az EnergieAgentur megsértette, keresetet indított a Handelsgericht Wien előtt az iránt, hogy a bíróság kötelezze az alperest kártérítés címén 4050 euró összeg megfizetésére, valamint hogy engedélyezze az ítélet e társaság költségére történő közzétételét.
- 13 A kérdést előterjesztő bíróság előadja, hogy P. Hejduk a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontjára hivatkozik annak igazolásául, hogy miért e bíróságot választotta. Az EnergieAgentur kifogásolta a Handelsgericht Wien joghatóságának és illetékességének hiányát, azt állítva, hogy weboldala nem Ausztriába irányul, és önmagában az a lehetőség, hogy ez a weboldal e tagállamból elérhető, nem elegendő az említett bíróság joghatóságának megállapításához.

- 14 Ilyen feltételek mellett a Handelsgericht Wien úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és az alábbi kérdést terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra:

„Ügy kell-e értelmezni a [44/2001] rendelet 5. cikkének 3. pontját, hogy olyan jogvitában, amelynek tárgya a szerzői joggal szomszédos jogok állítólagos megsértése azáltal, hogy egy fényképet olyan weboldalon tettek elérhetővé, amelyet egy attól eltérő tagállam legfelső szintű doménneve alatt működtetnek, mint amelyben a jogosult lakóhellyel rendelkezik, a joghatóság csak

- azon tagállamban áll fenn, amelyben az állítólagos jogsértő székhellyel rendelkezik; valamint
- azon tagállam(ok)ban, amely(ek)re a weboldal annak tartalmánál fogva irányul?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 15 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontját akként kell-e értelmezni, hogy az eljáró bíróság tagállama által biztosított, szerzői joggal szomszédos jogok védelem alatt álló fényképeknek egy, az illetékességi területén hozzáférhető weboldalon történő közzététele által megvalósuló megsértése esetén e bíróság joghatósággal rendelkezik felelősség megállapítása iránti kereset elbírálására.
- 16 Előjáróban emlékeztetni kell egyrészt arra, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontját önálló módon és szigorúan kell értelmezni (lásd ebben az értelemben: Coty Germany ítélet, C-360/12, EU:C:2014:1318, 43–45. pont).
- 17 A 44/2001 rendelet II. fejezetének 2. szakasza csak az alperes lakóhelye szerinti bíróság joghatóságának az ugyanezen rendelet 2. cikkének (1) bekezdésében foglalt alapelvétől eltérést engedve rendelkezik a különös joghatóság eseteiről, amelyek közé az említett rendelet 5. cikkének 3. pontjában szereplő eset is tartozik (Coty Germany ítélet, EU:C:2014:1318, 44. pont).
- 18 A Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontjában található „azon hely, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet” kifejezés magában foglalja egyrészt azt a helyet, ahol a kár bekövetkezett, másrészt azt a helyet, ahol a káresemény bekövetkezett, ezért a felperes választásától függően az alperes perelhető mind az egyik, mind a másik hely szerinti bíróság előtt (Coty Germany ítélet, EU:C:2014:1318, 46. pont).
- 19 E tekintetben az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az említett rendelet 5. cikkének 3. pontjában meghatározott joghatósági szabály alapja a különösen szoros kapcsolat léte a jogvita és a káresemény bekövetkezésének vagy esetleges bekövetkezésének helye szerinti bíróság között, amely az igazságszolgáltatás megfelelő működésére és a hatékony eljárásszervezésre tekintettel igazolja a joghatóság e bíróság számára való biztosítását (Coty Germany ítélet, EU:C:2014:1318, 47. pont).
- 20 Mivel a jelen ítélet 18. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlat által elismert kapcsolótényezők egyike meghatározásának lehetővé kell tennie azon bíróság joghatóságának megállapítását, amely objektív szempontból a legalkalmasabb helyzetben van annak megítélésére, hogy a perelt személy felelősségének megállapításához szükséges feltételek teljesülnek-e, csak azon bíróság előtt lehet érvényesen eljárást kezdeményezni, amelynek illetékességi területén a releváns kapcsolótényező található (Coty Germany ítélet, EU:C:2014:1318, 48. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 21 Másrészt pontosítani szükséges, hogy noha az alapügyben P. Hejduk azt állítja, hogy fényképeinek egy weboldalon, hozzájárulása nélkül történő közzététele által szerzői jogait sértették meg, ez az állítás a kérdést előterjesztő bíróság szerint kifejezetten a szerzői jogokkal szomszédos jogokra vonatkozik.

- 22 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy noha a szerzői jogok védelmét – többek között a 2001/29 irányelv alapján – valamennyi tagállamban automatikusan biztosítani kell, e jogok a területiség elvének vannak alávetve. E jogok tehát minden egyes tagállamban az ott éppen alkalmazandó anyagi jog függvényében sérthetők meg (lásd: Pinckney-ítélet, C-170/12, EU:C:2013:635, 39. pont).
- 23 Elsőként meg kell állapítani, hogy a káresemény mint az állítólagos kárt okozó tény (lásd: Zuid-Chemie ítélet, C-189/08, EU:C:2009:475, 28. pont) nem releváns az alapügyhöz hasonló ügyben eljáró bíróság joghatóságának megállapítása szempontjából.
- 24 Ugyanis, egy, az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló helyzetben, amikor az állítólagos jogsértés a szerzői jogok és szomszédos jogok megsértésével valósul meg fényképeknek egy meghatározott weboldalon, szerzőjük hozzájárulása nélkül történő közzététele által, a fényképek említett weboldalon történő megjelenítése műszaki folyamatának megindítása tekintendő a káreseménynek. A szerzői jogok esetleges sérelmét tehát ezen oldal tulajdonosának magatartása idézi elő (lásd analógia útján: Wintersteiger-ítélet, C-523/10, EU:C:2012:220, 34. és 35. pont).
- 25 Egy, az alapügyhöz hasonló ügyben azon cselekmények vagy mulasztások helyéül, amelyek ilyen sérelmet valósíthatnak meg, csak az EnergieAgentur székhelye határozható meg, mivel e társaság itt hozta és hajtotta végre fényképeknek egy weboldalon történő közzétételére vonatkozó határozatát. Márpedig vitathatatlan, hogy ez a székhely nem a kérdést előterjesztő bíróság tagállamában található.
- 26 Következésképpen olyan körülmények között, mint amelyek az alapügyet jellemzik, a káresemény e társaság székhelyén következik be, ennél fogva annak alapján nem állapítható meg az eljáró bíróság joghatósága.
- 27 Másodikként azt kell tehát megvizsgálni, hogy e bíróság az állítólagos kár bekövetkezésének helye alapján rendelkezhet-e joghatósággal.
- 28 Meg kell tehát határozni azokat a feltételeket, amelyek mellett a 44/2001 rendelet 5. cikke 3. pontjának alkalmazásában a szerzői jogok állítólagos megsértéséből eredő kár bekövetkezik vagy bekövetkezhet egy másik tagállamban, mint ahol az alperes fényképeknek egy weboldalon történő közzétételére vonatkozó határozatát meghozta és végrehajtotta.
- 29 E tekintetben a Bíróság a korábbiakban már nemcsak azt pontosította, hogy a kár bekövetkezésének e rendelkezés értelmében vett helye az állítólagosan megsértett jog természetének függvényében változhat, de azt is, hogy annak, hogy egy adott tagállamban a kár bekövetkezhet, az a feltétele, hogy az állítólagosan megsértett jog az adott tagállamban védett legyen (lásd: Pinckney-ítélet, EU:C:2013:635, 32. és 33. pont).
- 30 Ami e második aspektust illeti, az alapügyben P. Hejduk szerzői jogai fényképeinek az EnergieAgentur weboldalán történő közzététele által történt megsértésére hivatkozik. Vitathatatlan, hogy – amint az kitűnik különösen a jelen ítélet 22. pontjából – az általa hivatkozott jogok Ausztriában védelmet élveznek.
- 31 Azzal kapcsolatban, hogy a kár bekövetkezhet egy másik tagállamban, mint amelyikben az EnergieAgentur székhelye található, e társaság hangsúlyozza, hogy weboldala, amelyen a vitatott fényképeket közzétette egy német legfelső szintű, országos, „.de” kiterjesztésű domén név alatt, nem irányul Ausztriára, következésképpen ezen utóbbi tagállamban nem következett be kár.
- 32 E tekintetben a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy ellentétben a 44/2001 rendelet 15. cikke (1) bekezdésének c) pontjával, melyet a Bíróság a Pammer és Hotel Alpen ítéletben (C-585/08 és C-144/09, EU:C:2010:740) értelmezett, az említett rendelet 5. cikkének 3. pontja nem követeli meg, hogy a szóban forgó tevékenység az eljáró bíróság tagállamát „célozza meg” (lásd: Pinckney-ítélet, EU:C:2013:635, 42. pont).

- 33 Ennélfogva a kár bekövetkezése helyének a joghatóság 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontja alapján történő megállapítása céljából történő meghatározása szempontjából nem releváns az a tény, hogy az alapügy tárgyát képező weboldal nem irányul az eljáró bíróság tagállamára.
- 34 Olyan körülmények között, mint amelyek az alapügyet jellemzik, meg kell állapítani tehát, hogy a kár annak folytán következik és/vagy következhet be, hogy a kérdést előterjesztő bíróság tagállamában az EnergieAgentur weboldalán keresztül hozzáférhetőek azok a fényképek, amelyekre a P. Hejduk által hivatkozott jogok vonatkoznak.
- 35 Pontosítani szükséges, hogy a P. Hejduk által hivatkozott kár terjedelmének kérdése az érdemi kérelem vizsgálatához tartozik, és nem lehet relevanciája a joghatóság vizsgálatának szakaszában.
- 36 Mindazonáltal emlékeztetni kell arra, hogy amennyiben a szerzői jogok és szomszédos jogok eljáró bíróság tagállama által biztosított védelme csak az adott tagállam területére terjed ki, az állítólagos kár bekövetkezésének helye alapján eljáró bíróság joghatósága kizárólag az e tagállam területén okozott károkra terjed ki (lásd ebben az értelemben: Pinckney-ítélet, EU:C:2013:635, 45. pont).
- 37 Ugyanis főszabály szerint továbbra is a többi tagállam bíróságainak van joghatósága a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontja értelmében, illetve a területiség elve alapján a szerzői jogok és szomszédos jogok megsértése folytán az adott tagállam területén okozott károkkal kapcsolatos ügyek elbírálására, mivel ők vannak alkalmasabb helyzetben egyfelől annak megítélésére, hogy ténylegesen megsértették-e az érintett tagállam által biztosított szerzői vagyoni jogokat, másfelől az okozott kár természetének meghatározására (lásd ebben az értelemben: Pinckney-ítélet, EU:C:2013:635, 46. pont).
- 38 A fenti megfontolások összességének fényében az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 44/2001 rendelet 5. cikkének 3. pontját akként kell értelmezni, hogy az eljáró bíróság tagállama által biztosított szerzői jogok és szomszédos jogok védelem alatt álló fényképeknek egy, az illetéességi területén hozzáférhető weboldalon történő közzététele által állítólagosan megvalósuló megsértése esetén a kár bekövetkezésének helye alapján e bíróság joghatósággal rendelkezik felelősség megállapítása iránti kereset elbírálására. E bíróság joghatósága kizárólag a tagállamának területén okozott károkra terjed ki.

A költségekről

- 39 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet 5. cikkének 3. pontját akként kell értelmezni, hogy az eljáró bíróság tagállama által biztosított szerzői jogok és szomszédos jogok védelem alatt álló fényképeknek egy, az illetéességi területén hozzáférhető weboldalon történő közzététele által állítólagosan megvalósuló megsértése esetén a kár bekövetkezésének helye alapján e bíróság joghatósággal rendelkezik felelősség megállapítása iránti kereset elbírálására. E bíróság joghatósága kizárólag a tagállamának területén okozott károkra terjed ki.

Aláírások